

VILLREINJAKTA 2022

FELLINGS- OG OPPSYNSSRAPPORT

Forollhogna villreinvald

INNLEDNING

Rapporten dokumenterer oppsynsarbeidet som utføres under villreinjakta i Forollhogna villreinvald. I tillegg gir rapporten en oversikt over fellingsresultat og overvåkingsresultater med mer i villreinvaldet siste år. Rapporten skal gi villreinutvalget et grunnlag for vedtak i saker som berører forvaltning av villrein innen Forollhogna villreinvald. Rapporten er basert på rapporter og opplysninger fra jegere, grunneier/rettighetshaverorgan og villreinutvalgets egne analyser av fellingsmateriale og overvåkingsstatistikk.

Forollhogna villreinvald ligger i fylkene Trøndelag og Innlandet og består av 20 jaktfelt i kommunene Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, Os, Tolga og Tynset.

KVOTE

I 2021 ble det en del høyere felling enn beregnet og selv om kvota var redusert i forhold til bestandsplanen ble det skutt like mange dyr som beregnet opprinnelig i planen ved ei høyere kvote. Dette kommer av at det har vært flere overgangsavtaler enn hva man har regnet med og at disse virker å ha fungert godt. For 2022 er det derfor lagt inn en høyere fellingsprosent i beregningene og kvota er følgelig redusert.

Etter årets minimumstelling ble det funnet om lag 300 dyr mindre enn det man ønsket å finne for årets vinterstamme. Forholdene under tellinga var ikke gode, med hardt føre og vanskelige sporforhold. Situasjonen var lik i flere av naboområdene som også slet med å finne dyr i årets minimumstelling. Solide tellinger og beregninger foregående år ga uansett utvalget gode tall å beregne bestanden ut fra i 2022 så det ble besluttet å ikke bruke mer penger på flyging i vinter. Villreinutvalget ønsket å justere kvoten for årets jakt noe ned for slik å stabilisere tilveksten av årsklassene for de siste årene. Villreinutvalget foreslo på dette grunnlaget ei kvote på 500 for årsmøtet i 2022. Kvota ble vedtatt som foreslått. Fordelinga av kvota på kortkategoriene var, som i 2019-2021; 60 % kalv, 15 % simple, 15 % liten bukk og 10 % stor bukk. Kvota og sammensetningen ble godkjent av villreinnemnda i mai.

JAKTTID

Jakttida var 20. august til og med 20.september, med jaktforbud etter kl. 20.00 hele jakta.

OVERGANGER/FELLESJAKT

Overgangsavtalene mellom jaktområdene var også i høst mangfoldige og det var også avtaler på tvers av fylkesgrensa.

Villreinutvalgets jegere hadde full overgang til alle jaktfeltene hele jakttida med unntak av til Grøntjønnan sameie.

INFORMASJON

Informasjonstelefonen for Forollhogna var i drift fra jaktstart. Den elektroniske brosjyren fra Miljødirektoratet ble også i 2022 lagt ut på www.villrein.no. Brosjyren inneholdt informasjon om human jakt og offentlige bestemmelser, samt CWD og om økt tildeling av kalvkort.

Hjemmesidene brukes til informasjon til villreinjegere bla. Jaktkort, prøvemateriale, sett og skutt mm.

Videre ble det i de fleste bygdene avholdt jegermøter innen jaktstart hvor det ble gitt informasjon om målsetting med økt kalvavskyting og fokus på felling av små dyr, utfylling og innlevering av kort og kjever samt hjorteviltregisteret.

OPPSYN

Det har vært til sammen 9 oppsyn ute under reinsjakta.

Et forhold ble anmeldt i 2022. Dette gjaldt et tilfelle av uforsvarlig skyting. Det var 3 OPS (oppgjort på stedet)- saker i 2021. Dette gjaldt to feilfelling (gebyrsaker) og et for dårlig gjennomført ettersøk.

Oppsynstjenesten i 2022 omfatter totalt til sammen 66 dager (78 i 2021) i fjellet. I løpet av jakta hadde vi både nordavind og sønnavind, noe som bidro til en relativt høy felling også i år.

Tabell 2 Oppsynsvolum og kontroller i 2022

Antall oppsynsdager	66
Timer i felt	4097
Sett antall rein	23307
Kontroll før felling	12
Kontroll under slakting	67
Kontroll under transport	20
Fall sett, ikke kontrollert	27
Skadde/syke dyr obs. av oppsyn	2
Skadde dyr obs. av oppsyn	2
Dyr med skuddskade avlivet oppsyn	1
Dyr med annen skade avlivet oppsyn	0
Dyr med skuddskade avlivet jegere	3
Dyr med annen skade avlivet jegere	3
Dyr funnet døde	5
Uregelm. med kort	0
Uregelm. med våpen	0
Tilfeller uforsvarlig skyting	1
Antall rapporter	1
Antall OPS-saker	3
Antall anmeldelser	1

Tabell 1 Oversikt over antall oppsynsdager i perioden 2003 – 2022

År	Ant dager
2003	59
2004	64
2005	68
2006	62
2007	101
2008	106
2009	112
2010	85
2011	120
2012	127
2013	123
2014	141
2015	101
2016	149
2017	89
2018	54
2019	58
2020	72
2021	78
2022	66

SKADESKYTING

Av skadeskutte dyr ble det avlivet en voksen bukk av oppsyn. Det ble videre av jegere avlivet en kalv med skuddskade i en fot, en ungbukk med fersk skuddskade og ei simle med skuddskade.

Det ble funnet 2 døde dyr med antatt skuddskade, hvorav en bukk med et velrettet bogskudd og ei simle med skuddskade i bog.

De 6 registrerte skadeskutte dyrene gir en skadeskytingsprosent på 1,4 %. Tabellen nedenfor viser utviklingen siden 2003. I denne oversikten tas kun dyr med bekreftet skuddskade med. Øvrige skader og dyr som bare er sett med skader uten at det er bekreftet skuddskader er tatt med i tabellen på forrige side.

Tabell 3 Oversikt over dyr med skuddskade observert og avlivet/funnet døde i forbindelse med jakta 2003-2022.

År	Skadde og døde dyr	%
2003	3	0,8
2004	2	0,5
2005	3	1
2006	1	0,3
2007	5	0,8
2008	18	2,3
2009	21	2,7
2010	2	2
2011	9	1,7
2012	10	2
2013	8	1,3
2014	9	1,4
2015	9	1,5
2016	8	1,4
2017	9	1,9
2018	2	1,1
2019	3	1,3
2020	2	0,7
2021	6	1,1
2022	6	1,4

Tabell 4 Kjønn- og aldersfordeling av de skadeskutte dyrene i perioden 2003 – 2022.

År	Stor bukk	Liten bukk	Simle	Kalv
2003		1	1	1
2004	2			
2005			2	1
2006				1
2007	1		4	
2008	1	1	7	9
2009	1	3	5	12
2010	2	2	5	3
2011	3		3	3
2012		1	2	7
2013	3		1	4
2014	1	1	3	4
2015		3	4	2
2016	1		4	3
2017	3		3	3
2018				
2019	1			2
2020	1			1
2021		2	2	2
2022	2	1	2	1

FELLING

Kontrollkort, alternativt status på disse, skulle være utvalget i hende senest 04.10. Status på alle kontrollkort var utvalget i hende 29.10. Her trengs det derfor fortsatt en skjerping i rutinene til jegere og rettighetshavere for at fellingsstatistikken skal blir klar så tidlig som mulig etter jakta og for at frister videre til villreinnemda og SSB skal kunne overholdes.

Det ble felt 419 villrein på kort innen Forollhogna villreinvald i 2022. Fellingsprosenten for Forollhogna ble 83,8 % av en kvote på 500.

Tabell 5 Kvoter og fellingstall i Forollhogna 2022 for de forskjellige rettighetshavere.

Fellingsprosjenter jaktfelt			
	Tildelt	Skutt	%
Kvikne Østfjell	117	100	85,5
Soknedal fjellstyre	28	23	82,1
Hauasetra gr.e.lag	4	4	100,0
Austre Rennebu grunneierlag	2	2	100,0
Budal jaktområde	75	68	90,7
Nyådalen jaktfelt	8	5	62,5
Styggefjellet	2	2	100,0
Romundhaugen	7	6	85,7
Nøksjøen jaktfelt	3	2	66,7
Singsås fjellstyre	25	21	84,0
Haltdalen fjellstyre	29	17	58,6
Ålen fjellstyre	46	40	87,0
Benndalen jaktsameie	8	8	100,0
Grøtådalen	2	1	50,0
Dalsbygda jaktsameie	61	47	77,0
Dalbusjøen	2	1	50,0
Vingelen utmarkslag	56	50	89,3
Magnillsjøen setersameie	11	9	81,8
Åsmarka	1	1	100,0
Villreinutvalget	13	12	92,3
Sum	500	419	83,8

Tabell 6 Kvoter og fellingstall i 2022 fordelt på kommunene i Forollhogna.

Fellingsprosjenter kommuner			
	Tildelt	Skutt	%
Midtre Gauldal	148	127	86
Holtålen	86	67	78
Os	63	48	76
Tolga	67	59	88
Tynset	117	100	85
Rennebu	6	6	100
Villreinutvalget	13	12	92
Sum	500	419	83,8

Av de tildelte kvotene innen de forskjellige kortkategoriene ble det felt 83 % kalv, 103 % simle og 74 % bukk i 2022 (tabell 7). At det er felt flere simler enn hva det er tildelt kommer av at det er felt simler på andre kortkategorier. Hva som felles på de ulike kortkategoriene kommer fram av tabell 9. Tabellene viser at det fortsatt felles en lav andel ungsimler. I gjennomgangen av kjevedata ved revisjon av bestandsplanen så man tydelig denne trenden med at simlene stort sett felles etter at de har nådd en viss alder. Antageligvis kommer dette av at det jegerne forbinder med ei «typisk simle» er ei voksen simle med relativt stort gevir med flere forgreininger, mens ei ungsimle lett kan forveksles med en liten ungbukk og derfor sjelden blir skutt. Villreinvertalget valgte derfor fra og med denne bestandsplanperioden å dreie avskytingen mer over på kalv, for slik å få en lavere andel ungsimler i bestanden og tilsvarende høyere andel voksne simler. Det er også derfor det er viktig at jegerne følger henstillingen om å felle små kalver som har et dårligere utgangspunkt for å bli høytproduserende voksendyr.

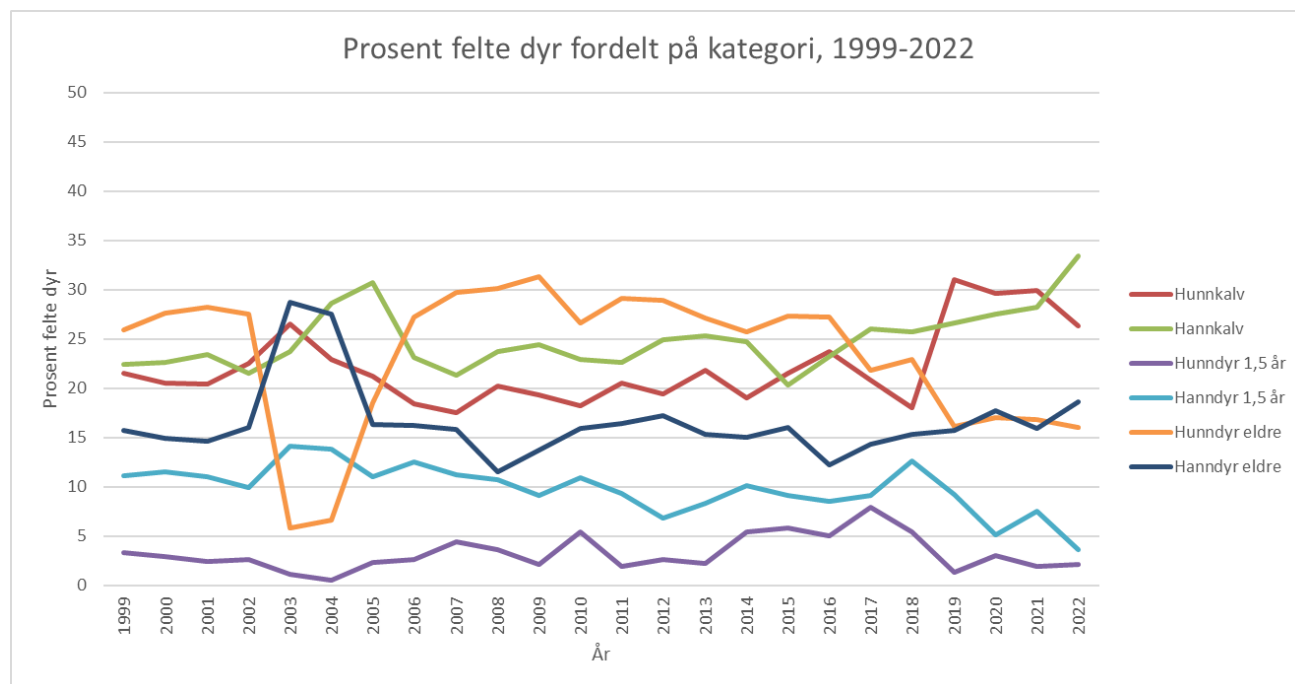
Tabell 7 Fordeling av felling fordelt på type dyr for 2022

	Tildelt	Felt	Fellings%
Simlekalv	300	109	83
Bukkekalv		140	
Ungsimle	75	9	103
Voksensimle		68	
Ungbukk	125	15	74
Voksenbukk		78	
SUM	500	419	

Tabell 8 Prosent felte dyr fordelt på kjønn og alder for årene 1999-2022

Prosent felte dyr fordelt på kategori, 1999-2022							
År	Hunnkalv	Hannkalv	Hunndyr 1,5 år	Hanndyr 1,5 år	Hunndyr eldre	Hanndyr eldre	Ant. felte dyr
1999	21,5	22,4	3,4	11,1	25,9	15,7	745
2000	20,5	22,6	2,9	11,5	27,6	14,9	731
2001	20,4	23,4	2,4	11,0	28,2	14,7	710
2002	22,5	21,5	2,6	9,9	27,5	16,0	694
2003	26,5	23,8	1,1	14,1	5,8	28,7	362
2004	22,9	28,7	0,6	13,8	6,6	27,6	363
2005	21,2	30,7	2,3	11,0	18,6	16,3	264
2006	18,4	23,2	2,6	12,5	27,2	16,2	272
2007	17,5	21,3	4,5	11,2	29,8	15,8	652
2008	20,2	23,7	3,6	10,7	30,2	11,6	796
2009	19,3	24,4	2,1	9,1	31,3	13,7	766
2010	18,2	22,9	5,4	10,9	26,7	16,0	589
2011	20,6	22,6	1,9	9,4	29,2	16,5	535
2012	19,4	24,9	2,7	6,8	28,9	17,2	453
2013	21,8	25,3	2,2	8,4	27,1	15,3	550
2014	19,0	24,7	5,4	10,1	25,7	15,1	631
2015	21,5	20,3	5,8	9,1	27,3	16,0	582
2016	23,8	23,2	5,0	8,5	27,3	12,2	598
2017	20,8	26,0	7,9	9,2	21,8	14,4	481
2018	18,0	25,7	5,5	12,6	23,0	15,3	183
2019	31,0	26,6	1,3	9,2	16,2	15,7	229
2020	29,6	27,6	3,1	5,1	17,0	17,7	294
2021	29,9	28,2	1,9	7,5	16,8	15,9	561
2022	26,3	33,4	2,1	3,6	16,0	18,6	419

Figur 1 Prosent felte dyr fordelt på kategori for årene 1999-2022

Tabell 9 Fellingsprosent fordelt på kortkategori og hva som faktisk er felt på kortene i 2022

Korttype	Kvote	Felt	Felling %	SK	BK	US	UB	VS	VB
Storbukk	50	49	98,0	0	0	0	0	0	49
Liten bukk	75	63	84,0	8	8	2	14	5	26
Simle	75	71	94,7	1	4	5	1	60	0
Kalv	300	236	78,7	101	128	2	0	2	3
Sum	500	419	83,8	110	140	9	15	67	78
<i>% av felling</i>				26,3	33,4	2,1	3,6	16,0	18,6

Kjønnfordelingen på felte dyr var 44,4 % hunndyr og 55,6 % hanndyr.

Tabell 10 Kjønnsmessig fordeling av felling

	Antall	%
Hunndyr	186	44,4
Hanndyr	233	55,6
SUM	419	100

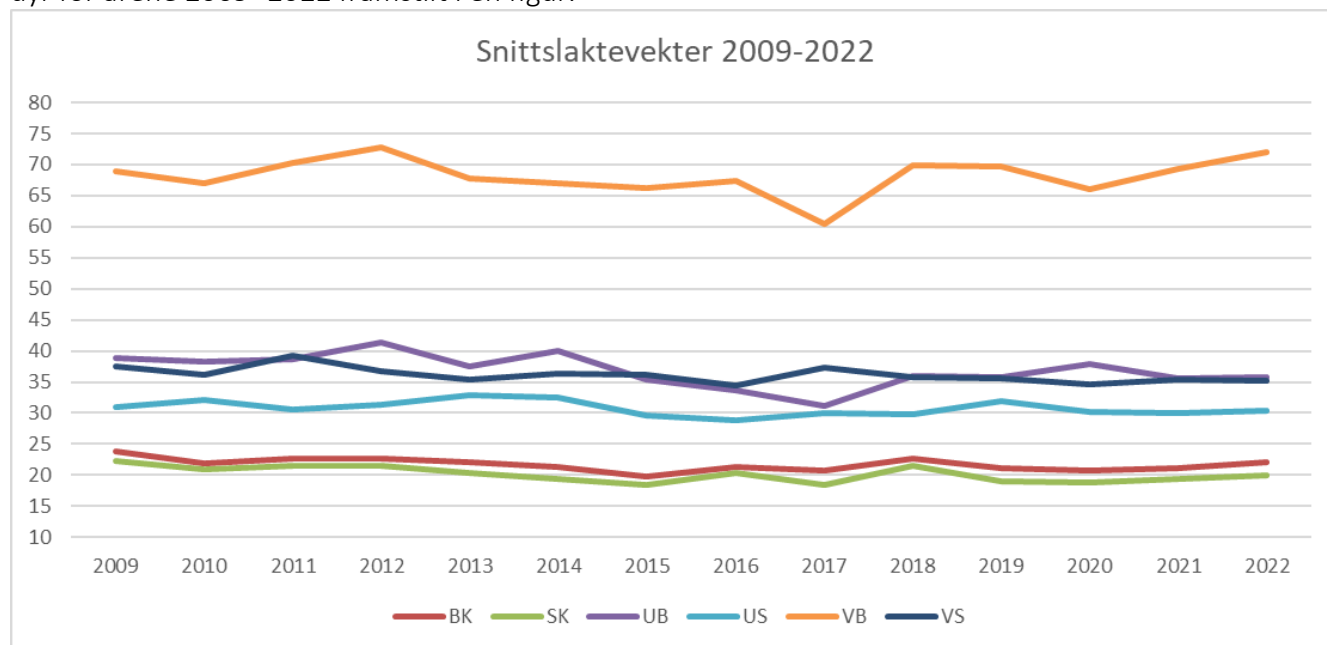
SLAKTEVEKTER

Gjennomsnittsvektene i 2022 skiller seg ikke vesentlig fra de foregående 12 årene (tabell 11). Av 419 felte dyr er det oppgitt vekter på 415 dyr (99 %), noe som er veldig bra.

Tabell 11 Slaktevekter fordelt på kjønns- og alderskategorier på oppgitt veide dyr innen Forollhogna 2009-2022. SK= simlekalv, BK= bukkekalv, US= ung simle, UB= ung bukk, VS= voksen simle, VB= voksen bukk.

År	BK	SK	UB	US	VB	VS
2009	23,8	22,2	38,8	31	68,9	37,5
2010	21,9	21	38,3	32,1	66,9	36,1
2011	22,7	21,6	38,7	30,5	70,3	39,3
2012	22,6	21,5	41,3	31,4	72,8	36,7
2013	22,09	20,4	37,5	32,9	67,8	35,4
2014	21,3	19,4	40,1	32,4	66,9	36,3
2015	19,7	18,4	35,3	29,6	66,3	36,1
2016	21,3	20,3	33,6	28,8	67,3	34,4
2017	20,8	18,5	31,2	30	60,5	37,3
2018	22,7	21,5	36	29,8	69,9	35,8
2019	21,1	19,1	35,7	32,0	69,6	35,6
2020	20,8	18,9	37,8	30,2	66,1	34,5
2021	21,1	19,4	35,5	30	69,3	35,4
2022	22,0	20,0	35,7	30,4	72,0	35,2

Under er gjennomsnittlige slaktevekter for de ulike kjønns- og alderskategoriene fra oppgitt veide dyr for årene 2009- 2022 framstilt i en figur.

Figur 2 Gjennomsnittlig slaktevekt på de ulike kjønns- og alderskategoriene fra oppgitt veide dyr i årene 2009–2022 (SK= simlekalv, BK= bukkekalv, US= ungsimle, UB= ungbukk, VS= voksensimle, VB= voksenbukk).

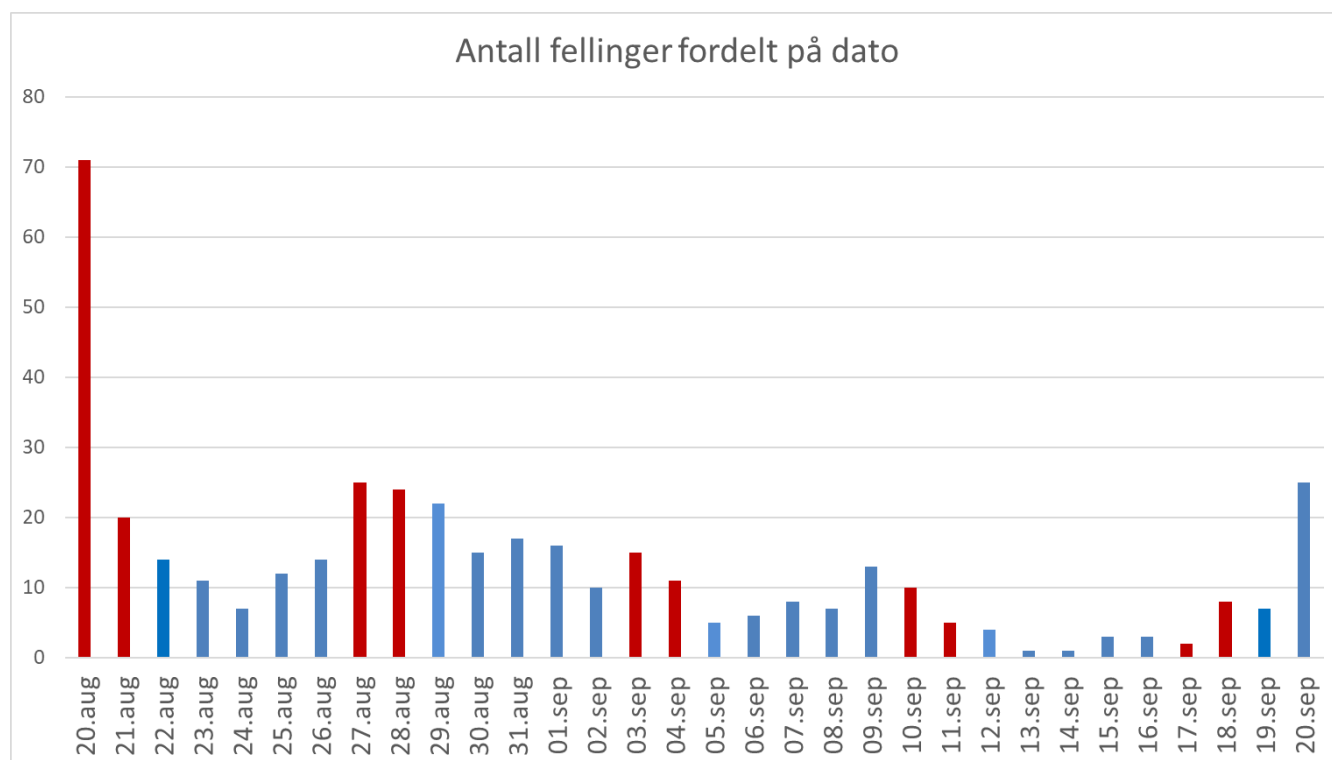

I tabell 12 er snittvekter samt antall veide dyr og maks.vekt og min.vekt for hver kategori tatt med. Det er også tatt med tre kategorier som viser vekter på voksenbukker felt på hhv. storbukk-kort, liten-bukk kort og simle og kalvkort (skadde dyr felt på lovlig vis på simle og kalvkort). På litenbukk kort kan det felles bukk med inntil 3 takker på hver gevirstang og bukker med totalt 1 eller 2 takker på ei gevirstang (da ubegrenset antall takker på motsatt side). Mange av bukkene som felles på litenbukk kort er derfor eldre bukker, men lettere enn de som felles på storbukk-kort, noe som kommer frem av forskjellen på slaktevekter i kategorien VB2 og VB3.

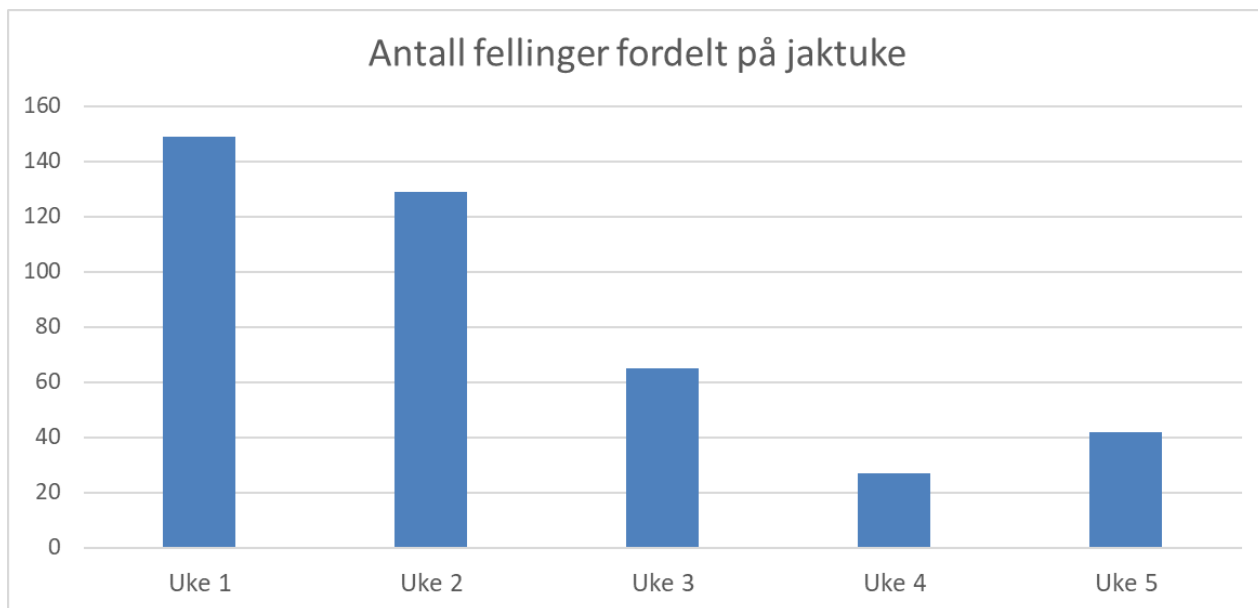
Tabell 12 Slaktevekter fordelt på kjønns- og alderskategorier på oppgitt veide dyr i Forollhogna 2022. SK= simlekalv, BK= bukkekalv, US= ung simle, UB= ung bukk, VS= voksen simle, VB= voksen bukk samlet, VB2= voksen bukk skutt på storbukk-kort, VB3= voksen bukk skutt på litenbukk-kort VB4= voksen bukk felt på simle og kalvkort.

Kategori dyr	SK	BK	US	UB	VS	VB	VB2	VB3	VB4
Antall veid	108,0	140,0	9,0	15,0	67,0	76,0	48,0	25,0	3,0
Max vekt	32,0	29,0	39,0	44,0	44,7	97,0	95,0	97,0	83,0
Min vekt	10,0	13,5	26,0	30,0	24,0	38,0	53,5	38,0	56,0
Snittvekt	20,0	22,0	30,4	35,7	35,2	72,0	77,8	61,5	66,0

FELLINGER GJENNOM JAKTA

Figur 3 Fellinger gjennom jakta fordelt på datoer. Røde søyler er helgedager. Til sammen var det skåret dato på 412 av 419 kort (98%). Dette er en gledelig oppgang fra 2021.

Figur 4 Fellinger fordelt på jaktuker. Merk at siste jaktuke består av 4 jaktdager, de øvrige 7.

CWD-PRØVETAKING OG INNLEVERT DATA

Også i høst skulle alle felte dyr registreres på www.hjorteviltregisteret.no. Totalt er 286 dyr (68,3%) registrert felt i hjorteviltregisteret (53,7% i 2021). Det er altså en oppgang fra 2021, men fortsatt altfor lite da alt av felt rein skal registreres i hjorteviltregisteret. Av disse var 169 stk registrert som kalv og 117 som ungdyr og voksendyr.

Veterinærinstituttet sendte også i 2022 ut prøvesett for CWD-prøvetaking som ble utdelt til rettighetshaverne sammen med reinskortene for videre fordeling til jegerne. Det skulle tas prøver av alle dyr eldre enn årskalv.

Det ble i 2022 sendt inn 105 CWD-prøver av totalt 170 felte voksendyr (61,8%) (58,8 % i 2021). Her trengs det fortsatt en skjerping i rutine til jegerne. Det kan være noen flere prøver fra Forollhogna enn det som kommer fram i statistikken til hjorteviltregisteret, men ikke alle jegerne registrerer villreinområde på sin prøve når de legger den inn i hjorteviltregisteret og da bruker Veterinærinstituttet mye tid på å finne ut hvilket område den skal registreres på. Enkelte prøver blir da heller ikke registrert på Forollhogna i hjorteviltregisteret sin statistikk. Det ble ikke påvist CWD i noen av de innsendte prøvene. Fem av prøvene er merket med «ikke analysert», noe som sier oss at jegerne stort sett tar prøvene riktig og sender de inn mens de er brukbare.

TELLINGER

Under kalvetellingen i juni ble det funnet 1508 dyr, hvorav 533 kalv og 62,9 kalv pr. 100 simle/ungdyr (tabell 12). Dette er et godt resultat for Forollhogna.

I 2019 valgte man i Forollhogna å endre avskytinga fra 40 % kalv til 60 % og å redusere avskytinga av simle fra 30 % til 15 %. Dette ble gjort for å forsøke å øke andelen eldre simler i bestanden ettersom eldre simler (>2år) oftere får frem kalv. Fordi vi i årene 2019-2020 har bygget opp bestanden har vi også felt en for liten andel av bestanden til at vi har fått full effekt av den økte kalvandelen i

avskytinga enda. I 2021 var imidlertid kvota i Forollhogna relativt høy og vi forventet derfor en høyere andel kalv per simle/ungdyr i årets telling dersom våren ble grei for kalvene. Produksjonen regnes dessuten per simle og ungdyr (fordi man ikke greier å skille på disse fra flyfoto), noe som også bidrar til at kalvprosenten øker når vi feller flere kalver og dermed får færre ungdyr påfølgende år.

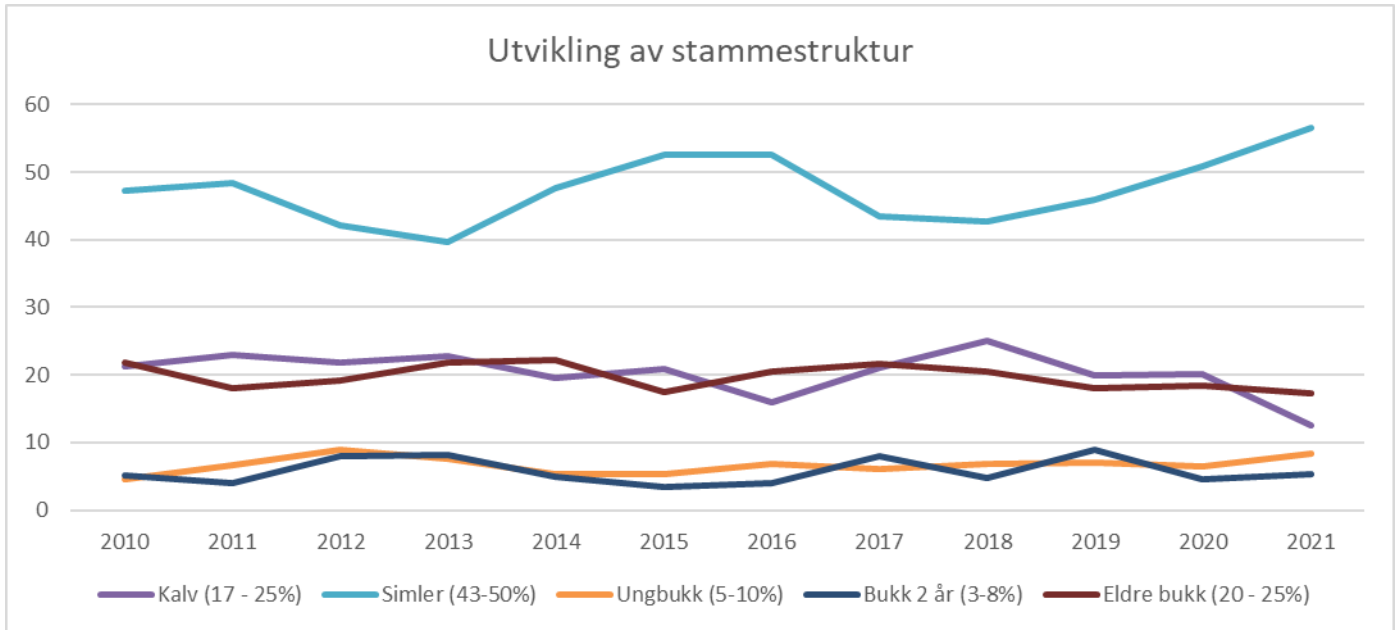
Tabell 13 Kalvetellinger i Forollhogna 2008 – 2022

År	Dato	Ant. flokker	Tot. ant. dyr	Simle/ungdyr	Kalv	Bukk	K/100S-U
2008	08.jul	9	2580	1157	734	560	63,4
2009	28.jun	11	2090	1019	553	521	54,3
2010	10.jul	4	2117	1112	586	419	52,7
2011	14.jul	11	1525	750	465	310	62
2012	12.jul	14	1898	1018	540	340	53
2013	26.jun	8	1827	1030	651	146	63,2
2014	02.jul	14	1937	926	591	420	63,8
2015	02.jul	19	1365	824	487	54	59
2016	08.jul	3	1518	858	434	226	50,6
2017	22.jul	3	1424	761	415	248	54,5
2018	26.jun	13	1385	693	432	260	62
2019	10.jul	19	1569	758	457	354	60,2
2020	25.jun	20	1782	917	461	405	50,3
2021	01.jul	15	1868	970	544	357	56,1
2022	29.jun	16	1508	847	533	138	62,9

Fra og med jakta 2019 ble struktur i kvotefordeling endret fra 40 % kalv, 30 % simle, 20 % liten bukk og 10 % stor bukk til 60 % kalv, 15 % simle, 15 % liten bukk og 10 % stor bukk. **Strukturteilingen i 2021 ble gjennomført 7-8. okt. 970 dyr i 11 flokker ble talt opp (tabell 14). Tellinga ble nok noe sein slik at en del av bukkene var trukket ut av fostringsflokkene og derfor er underrepresentert i tellinga.**

Tabell 14 Strukturteilinger i Forollhogna 2010-2021

År	Ant. flokker	Ant. dyr telt	Kalv	Simler	Ungbukk	Bukk 2 år	Eldre bukk
Målsetninger i bestandsplanen 2019-2023:			(17 - 25%)	(43-50%)	(5-10%)	(3-8%)	(20 - 25%)
2010	15	945	21,2	47,2	4,6	5,2	21,9
2011	13	1569	22,9	48,3	6,6	4,1	18,1
2012	3	973	21,9	42,1	8,9	7,9	19,1
2013	6	682	22,7	39,6	7,6	8,2	21,8
2014	13	936	19,6	47,6	5,4	5	22,3
2015	3	597	20,9	52,6	5,4	3,4	17,4
2016	8	953	15,9	52,6	6,8	4,1	20,6
2017	8	1120	21	43,5	6,1	7,9	21,6
2018	7	1265	25	42,7	6,9	4,8	20,6
2019	5	706	20	46	7	9	18
2020	8	953	20,1	50,9	6,5	4,5	18,4
2021	11	970	12,5	56,6	8,4	5,4	17,2

Figur 5 Utvikling av stammestruktur (strukturtellinger) 2010-2021.